ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ, доктори илмҳои таърих, профессор Убайдулло Насрулло Каримзода ба рисолаи номзадии Сафарзода Ғазалшоҳ Ғулом «Рушди маорифи вилояти Хатлон дар охири асри XX - ибтидои XXI (дар заминаи маводи минтақаи Кӯлоб)", барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.02 – Таърих ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тӯли зиёда аз сӣ соли соҳибистиқлолӣ новобаста аз даргириҳои сиёсӣ ва ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ ба барқарорсозии ҳоҷагии халқ ноил гардида, дар як муддати кӯтоҳ рӯ ба инкишоф ниҳод. Яке аз муҳимтарин нишондоди рушди ҷумҳурӣ дар замони соҳибистиқлолӣ ин ислоҳоти низоми маориф ва мувофиқ сохтани он ба стандартҳои байналмилалӣ мебошад. Воқеан мактабу маориф имрӯз яке аз ниҳодҳои хеле муҳим ва муассири иҷтимоии ҷомеаи кишвар буда, дар шароити муосир ба яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатӣ табдил ёфтааст. Аз тарафи дигар, тарбияи инсони солимандешаю ватандӯст, тарбияи насли ҷавон дар рӯҳияи матлуб маҳз ба соҳаи маориф вобастагӣ дорад.

Омӯзиш ва таҳлили раванди тараққиёти мактабу маориф аз дидгоҳи минтақавӣ пеш аз ҳама, аз аҳамияти таърихии он равандҳое бармеояд, ки имрӯз дар ҷомеаи мо, бахусус дар соҳаи маориф ҷараён доранд.

Таърихи мактабу маорифи минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон дар замони истиқлоли давлатӣ ба қадри бояду шояд омӯхта нашуда буд. Ин масъала қисман дар асарҳои дастаҷамъӣ инъикос ёфта буду халос. Ба андешаи мо, имрӯз барои таҳлили ҳаматарафаи бурду бохти сиёсати давлатӣ дар соҳаи маориф дар заминаи омӯхтани ҳуҷҷату асноди минтақавӣ, аз ҷумла минтақаи Кӯлоб барои таҳқиқи таҷрибаи таърихии таҳия ва татбиқи амалии сиёсати давлатӣ дар ин самт зарурат пайдо шудааст. Ҳамзамон, зарурати аз ҷиҳати илмӣ арзёбӣ кардани таҷрибаи таърихии таҳияи чораҳо дар самти модернизатсияи мактабу маориф ба миён омадааст.

Таҳлили таърихнигории адабиёти мавҷуда нишон медиҳад, ки дар бораи таърихи ташаккул ва рушди низоми таҳсилоти мактабии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳарчанд интишороти ҷудогона мавҷуданд, вале дар айни ҳол, бояд қайд кард, ки бисёре аз онҳо аз ҷиҳати методологӣ ҳамаҷониба ва бо нигоҳе интиқодӣ равандҳои таҳаввулотро дар низоми мактабу маорифи минтақаи Кӯлоб равшан намесозанд. Дар аксари ин адабиёти ёдшуда вазифаи ҷамъбандӣ ва таҳлили мушкилоти низоми таҳсилоти умумӣ дар сатҳи ҷумҳурӣ масъалагузорӣ карда шудааст. Муаллифони осори номбаршудаи илмӣ ба маводи минтақавӣ кам аҳамият додаанд, ҷанбаҳои алоҳидаи масъалаи мавриди назар дар ин адабиёт хеле суст таҳқиқ шудаанд ё тамоман бар канор мондаанд.

Аз ин рӯ, мо бо диссертант мақсад гузоштем, ки дар асоси маводи бойгониҳои ноҳиявии вилоят ва бойгонии минтақавии шаҳри Кӯлоб, ки аксаран ба риштаи таҳқиқ кашида нашудаанд, масъалаи мазкурро мавриди омӯзиш қарор диҳем.

Дар натиҷаи кор бо бойгониҳо диссертант маводи зиёде омода намуд, ки имкон дод, то масъалаи рушди маорифи минтақаи Кӯлоб ба пуррагӣ таҳқиқ шавад.

Навоварии таҳқиқоти мазкур дар он зоҳир мегардад, ки диссертант тавонист бори нахуст рушди мактабу маорифи минтақаи Кӯлоби Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар давраи таҳаввулоти куллии ҷомеаи кишвар мавриди баррасию таҳлил қарор диҳад. Ҳамзамон унсурҳои зерини кори илмӣ, аз қабили таъсири ногувори даргириҳои сиёсии солҳои 90-ум ва таъсири он ба мактабу маорифи минтақа, хусусиятҳои умумӣ ва хоси рушди низоми мактабу маориф, рӯйдодҳо ва ҳаводиси таърихие, ки аз ягон мавқеъ бо рушди мактабу маорифи минтақаи Кӯлоб алоқамандапд, аз дидгоҳи интиқодӣ ва объективӣ арзёбӣ гардида, таъминоти кадрӣ, заминаҳои моддӣ-техникӣ ва маблағгузории муассисаҳои таълимии минтақа дар солҳои ислоҳоти низоми маориф таҳлил карда шудаанд.

Бояд тазаккур дод, ки иҷрои нақшаи кории илмӣ, ба монанди таҳияи мавзӯъ, асоснокунӣ ва мубрамияти он, мақсади гузошташуда ва иҷрои вазифаҳои он бевосита аз ҷониби муаллиф иҷро шудаанд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқоти анҷомшуда дар он аст, ки маводи рисоларо ҳангоми таҳияи васоити таълимӣ, курси махсус, маводи лексионӣ оид ба таърихи навтарини халқи тоҷик ва таърихи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурдан мумкин аст. Инчунин, мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар минтақа, ки салоҳиятҳои идоракуниро дар соҳаи маориф ва кормандони педагогӣ ба уҳда доранд, метавонанд, ки натиҷаҳои ҳамин тадқиқотро ба инобат гиранд.

Муаллиф ба таври ҷомеъ рушди мактабу маорифи минтақаи Кӯлоби Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар давраи таҳаввулоти куллии ҷомеаи кишвар мавриди баррасию таҳлил қарор дода, дар баёни таърихи ин соҳа саҳми худро гузошта, хулоса ва пешниҳодҳои илмиро ба даст оварда, мақолаҳои илмӣ тайёр намудааст.

Зарур ба таъкид аст, ки муаллифи диссертатсия худ омӯзгор буда, зинаҳои гуногуни ин соҳаро гузаштааст ва кори соҳаро ба хубӣ медонад.

Ба андешаи мо рисолаи пешниҳоднамудаи Сафарзода Ғ.Ғ. ҷавобгӯи талаботи мавҷуда буда, метавонад ба таърихнигории ватанӣ навгонӣ ворид созад.

Роҳбари илмӣ,
доктори илмҳои таърих,
профессор Убайдулло Н.К.

Имзои д.и.т., профессор Убайдулло Н.К.-ро тасдиқ менамоям.

Сардори ШК ИТБМ ба номи А.Дониш Файзуллоева Ғ.

02.09.22.